

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 /
Pe o lună . . . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să hape-
lază.

Activitatea extraparlamentară

Arad, 4 Octombrie n. 1911.

Situația politică din Ungaria este excepțional de încălțită. Din nenorocire însă nu noi naționalitățile, suntem aceia, cari am influențat această stare de lucruri. Guvernul însuși a fost acela, care s'a căutat și și caută încă pricinile cu lumânarea, prin desconsiderarea misiunii, ce luase asupra sa, către Suveran și către țara întreagă.

Mai întâi că, în loc de a da o grabnică deslegare problemei acute a votului universal și a procura astfel cetățenilor această nouă putință, de a face o mai largă întrebuințare de libertatea în alegeri și-n organizări, guvernul preferă să se încapățineze cu legile sale asupra maghiarizării forțate a armatei, în jurul căreia se cheltuiește toată vremea și tot bugetul țării. Discuțiile aceste sterpe din parlament, de cari la urma urmelor guvernul este mai vinovat decât obstrucționistii, produce în Ungaria o stagnare politică generală și penibilă și o întârziere a progresului pe toată linia. Administrația își face de cap. Stările economice se înrăutățesc, văzând cu ochii. Jandarmii și procurorii își continuă agitațiile. O adâncă nemulțumire se resimte pretutindena și o adâncă enervare în păturile sociale împotriva regimului actual. Numai guvernul, la toate astea nu răspunde, căci nu e acasă. Singura lui preocupare este a-și salva soarta proprie prin convenitele intrigi diplomatice prin Viena, prin îndulcirea situației de Sus și prin o cramponare de putere.

Pentru noi, Românii, situația asta nu trebuie nici decum să ne pară nefavorabilă. Ori ce insucces al unui guvern maghiar nu poate să ne prevestească, decât o schimbare apropiată a lui. Și nimic nu ne poate îndatora mai mult la perseverență în lupta împotriva astorfel de sisteme de guvernare. Un principiu al politicii ne spune limpede, că de ori ce greșală, sau încurcătură a unui guvern trebuie să te folosești în momentul oportun și în mod practic, cu toate mijloacele potrivite de a-l răsturna.

Făcut-am, noi, naționalitățile, această faptă?

De un timp încoace, în viața noastră publică, se acordă o mare atenție mișcărilor extra-parlamentare. Și am cetit, mai zilele trecute, unde-va un raport despre adunarea poporală dela Buteni, unde informatorul, înainte de a resuma cuvântarea dlui Mihali, prezidentul clubului nostru parlamentar, anticipează următoarele rînduri apreciable: „Văzând deputații români, că situația politică din Ungaria e absolut anarhică, că în parlament ei nu pot împlini nici o operă potrivită; că obstrucția poate să urmeze și fără dânsii, s'au hotărît ca, în loc să vorbească în camera deputaților, să vorbească mai bine fraților dela țară, pentru cari ei fac politică. Aceasta va fi acțiunea extra-parlamentară a deputaților români, pe lângă, că contribuie la consolidarea partidului național”...

Nu știm, dacă informația asta provine din isvor oficial, cu toate că are puțin din culoarea autorizată, cu atât mai mult că numele prezidentului nostru, e pomenit cu multă simpatie. Ceea ce vedem clar însă

este refugiul firesc în viața extra-parlamentară. Iar mijloacele, la cari ne-am gândit cu toții, au fost și sunt, neapărat, — adunările populare.

Adunările de popor au fost totdeauna și au rămas de mare însemnătate pentru noi. În ori ce vreme s'a făcut și de ziarele noastre o mare propagandă pentru ele. Ele sunt o școală pentru țărănime, o manifestare a vigoarei naționale prin număr și prin spiritul de unitate și un contact continuu între o pătură și cealaltă. Mai cu seamă în timpul „Memorandului” adunările, sau conferințele acestea, ajunseră la apogeu.

Firește, ne dăm prea bine seama că popoarele, cu o cultură fixată, cu nu rost în țara lor, nu pot să-și mai afirme drepturile lor politice exclusiv pe calea asta.

De îndată ce situația politică va favoriza o reluare a tacticii parlamentare, reprezentanții noștri nu vor întârzia, sperăm, să-și afirme c'o tărie crescândă credințele în auzul monarhiei întregi, ori de câte ori la ordinea zilei vor fi discuțiuni principiare, asupra cărora voim să se știe în cercurile superioare și despre atitudinea poporului românesc. Seria adunărilor populare nu va trebui, însă, să contenească nici atunci, pentru că activitatea parlamentară nu trebuie să slăbească întru nimic pe cea extra-parlamentară. Conducătorii noștri nu vor tolera asupra lor nici o umbră de slăbire în ceea ce privește datorile lor pentru cauza poporului nostru, și vor face ca eforturile acestui popor de a uza în mod deplin de armele ce ni-le dă și nouă constituția, munca unei generații de a se smulge din stadiul

SARMISA.

— POVESTIRE VECHĂ. —

De Dr. AL. TĂLĂȘESCU.

(Urmare).

Agatocles însă ca deșteptat din un vis urît își ridică cu mândrie capul și le aruncă câte o privire trufașă.

Meda se sculă viaie din jețul ei frumos săpat cu petre prețioase și ca o fantomă, care își desvăluie giulgiul negru peste umbrele serei, își întinse mâna uscată spre victimă:

— Agatocles, fiul celui mai mișel om pe care Soarele l'a permis pe lume, ești nevrednic a mă servi! Vei muri! Vei muri pe rug! Blăstemul meu să te însoțească și în lumea umbrelor!...

După această sentință fatală, la semnul ei, fețele gete din suita ei se repeziră ca niște leoaice la tânărul rob și în câteva minute îl înfășurară ca pe o mumie în pânze înmoiate în reșină, lăsându-i numai capul liber. Veniră apoi zbirii cari îl legară scurt ca pe un șomoiog sus pe un stâlp înalt, sub care iute îngrămădiră un vraf mare de uscături.

Regina luase în mână o făclie aprinsă ca ea însăși să-i dea foc, dar tot în același moment o fecioară getă se desfăcu din mulțime și fâlfâind d'asupra capului ei o bazma albă se aruncă la picioarele reginei implorând grație pentru osândit.

— Indurare! Sarmisa va fi vrednica ta roabă în locul lui Agatocles, cărui lasă-i viața neatinsă și înapoiază-i libertatea, pentruca părinții și supușii lui să recunoască mărirea gloriei lui Dro-

mihete și a preamăritei lui mame, a reginei Meda!”

Nici de viperă mușcată nu putea Meda să țipe și să sară mai brusc spre față, care cu mâinile încuirasate pe sânurile-i palpitânde, sta nemișcată, cu privirea dulce, rugătoare de grație. Nu se sfia însă să înfrunte fără șovăire în același timp fulgerul mâinii pe care Meda i-l trimitea din adâncul orbitelor sale.

— Pei din ochii mei, năpărcă blestemată, cutezătoare să te opui voinței mele, urci mele pe care de zeci de ani, zi și noapte o călesc în veninul inimei mele! Cine ești tu trădătoarea ginței Getilor care vrei să eliberezi pe robul închinat Infernului și să te predai pe tine de roabă? Tu nu poți fi Getă!

— Stăpână, mă numesc Sarmisa, sunt fiica orfană a Getuzei și nu am fost vreodată trădătoare. Sarmisa este cea mai credincioasă roabă a Medei și a gloriosului Dromihete.

— Cine ocrotește pe vrășmașul meu, vrășmașimi este miel! strigă Dromihete scuturându-și spada uriașă.

— O Rege, mândru și viteaz Rege! exclamă Sarmisa sculându-se și ridicând spre stelele ce apăreau ici colo în adâncul cerului, două brațe rotunde și albe ca niște gâturi de lebedă. — Doamne! Ursita mea m'a destinat robiei și, ca să nu cad pe mâni străine, mă robesc vouă, numai vouă și încă pe cel mai mare preț pe care niște regi putericii ca voi îl pot plăti... în schimb vieții și libertății lui Agatocles, fiul lui Lisimac, cel urgisit de voi! Viața mea este de ici încolo jucăria voastră și bucură-vr'o dau numai să pot topi în inimile voastre prea mărite mânia și să

pot reînvia în ele flacăra îndurării pentru cel desarmat și a iubirei pentru toți eari să închină lui Zamolxe!

La aceste cuvinte poporul ca un echou viu repetă numele lui Zamolxe, lovindu-se în piept în semn de credință.

Atunci Dromihete se adresă mumei sale, care mâniașă își plimba ochii peste popor și peste Sarmisa.

— Primește, mamă, rugămintea acestei copile, deoarece soarele dătător de viață, înainte de a se culca în patul lui de aur, astfel i-a luminat gândirea și inima în contra voinței noastre. Puteam noi refuza ceiace prin legi străbune însuși Zamolxe a stabilit? Nu! Lasă... veni-va odată și rândul răfuelei față 'n față cu Lisimac și te asigur că pentru dânsul nu se va găsi nici o fecioară getă să se jertfească 'n robie.

— Dacă tu crezi, că însuși Zamolxe vroa acest preț pentru o femeie slabă... fie!

Meda dete drumul jertfei de pe rug, scurbarca însă nu fu turburată. Vinul și miedul curgea după obiceiul getilor, poporul se ospeta, iar femeile își alegeau câte un nou soț dintre cei reînțorși din război, ca să înlocuiască în anul ce vine pe cei remași acasă, cărora le vine rândul să plece la hotare.

Astfel se scurgea viața la Geți între lupte sângeroase și plăceri, de cari numai niște suflete mari ca ale lor puteau să se umple în mod așa de abundant.

Agatocles pieri ca o nălucă să-și adune rămășițele oștirii și să îndemne pe tatăl său, întregul imperiu macedonean, în contra lui Dromihete,

unei pasivități puțin fructuoasă — să nu rămâie zadarnice.

În preajma marilor vremi de prefaceri constituționale conducătorii acestui popor ne vor da dovada unei depline înțelegeri a misiunii lor.

Adunarea poporală din Timișoara. Ni-se scrie: Adunarea poporală din Timișoara, promite a fi una dintre cele mai succese adunări, ținute până acum. Fruntașii noștri din Timișoara, sprijiniți de biroul central al partidului nostru național român, și-au dat toată silința, ca adunarea aceasta să fie deamă de cauza dreaptă a poporului nostru și de orașul istoric Timișoara, ca centru al unui comitat locuit de o covârșitoare majoritate românească. La această adunare și-au anunțat participarea lor domnii deputați Dr. Teodor Mihali, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Nicolae Șerban, V. Damian, apoi domnii Vasile Lucaciu, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Nicolae Cosma, V. Goldiș, Dr. Ioan Suci, Dr. N. Boila, Dr. V. Bontescu, Dr. Iustin Marșicu, Dr. Cornel Iancu, Dr. R. Veliciu, Dr. A. Lazar, Dr. I. Ciordaș, Dr. V. Branisce, Dr. St. Morariu și mulți alți fruntași ai vieții noastre publice; vom avea deci ocaziunea să vedem și să ascultăm pleiada impozantă a cărturarilor noștri, cari cu atâta îndârjire luptă pentru o soartă mai bună a neamului românesc.

Tisza — prezidentul Camerii? Am adus și noi știrea că în partidul guvernamental se vorbește de mai multă vreme despre aducerea lui Tisza la prezidiul camerii, în locul lui Berzeviczy care pare guvernamentalilor prea moale și neajutorat față de obstrucționisti. Față de această știre confirmată și de o informație din „Neue Freie Presse”, mai mulți deputați opoziționiști fac astăzi câte o declarație într'un ziar unguresc de seara în care susțin că știu că venirea lui Tisza la prezidenția Camerii însemnează introducerea represiunii brutale. Deputații opoziționiști declară însă, că în cazul acesta ei vor duce lupta împotriva guvernului cu și mai mare violență, până ce vor cădea și reformele militare și guvernul.

să elibereze din robie pe misterioasa lui salvatoare, care după credința lui era o trimisă a zeilor ocrotitori.

III.

Un an de pace trecuse din domnia lui Dromihete, primul an de pace de când domnia. Frumoasa roabă Sarmisa înzadar căuta prin senitătatea ei să alunge norii întunecați de pe fruntea reginei mame: nori grei de grijă și preocupări pentru fericirea lui Dromihete și pedepsirea lui Lisimac.

Poporul get și alte popoare trace nu cunoșteau farmecul căsătoriilor noastre de azi, cu toate că legile lui Zamolxe stabiliră ca oamenii să n'aibă mai multe soții deodată. Poligamia era la modă încă în țara lui Dromihete, și acei cari țineau la legile lui Zamolxe, schimbau soțiile cam des. Dromihete însă, înțeleptul și viteazul rege nu putea să păcătuiască ca ori ce om de rând care se lasă a fi robit de simțurile sale pătimase. Mama lui de mic copil îi infiltra cu îngrijire toate virtuțile religiunii lui Zamolxe.

Energica regină pribeagă, părăsită de celelalte triburi trace, supuse Macedoniei, găsi sprijin la Geți și se stabili între Dunăre și Carpați unde sabia lui Alexandru nu o putu ajunge. Aici întemeia vestita cetate de lemn Helis și proclamă de Rege peste Geți și Daci pe Dromihete, trimisul lui Zamolxe.

Zăpăceala mare stârnită de moartea grabnică a lui Alexandru dete prilej Medei să conducă cu noroc trebile țării până ce Dromihete deveni bărbat desăvârșit.

Ajuns pe tron Dromihete organiză țara mili-

Banul Croației. În ședința de ieri a Camerei contele Khuen a răspuns interpelărilor făcute de deputații Mezössy Béla și Polonyi Dezsö, în chestia banului croat Tomasich. Se știe că mai multe ziare croate și ungurești au purtat o aprigă campanie împotriva banului, din pricina că acesta cântă vreme este ban, ocupă și diferite funcții pe la băncile din Zagreb. O parte dintre ziarele croate, precum și mai multe ziare ungurești au văzut în faptul acesta un mare caz de incompatibilitate. De aici interpelațiunile deputaților unguri. Contele Khuen în răspunsul lui de ieri l-a apărat însă pe Tomasich, recunoscând că banul este membru în direcțiunea mai multor bănci, dar fiindcă el a împlinit aceste oficii, a zis Khuen, și înainte de a fi ban, eu nu văd nici o incompatibilitate în aceasta. De altfel Tomasich, a spus tot Khuen, înainte de a primi să fie ban, i-a declarat prim-ministrului nostru că numai în acel caz primește propunerea ce i-s'a făcut, dacă i-se garantează păstrarea oficiilor lui de până acum.

Deputații unguri n'au luat la cunoștință răspunsul lui Khuen, ci dimpotrivă, l-au încercat pe Tomasich cu nouă acuze de antiungurism.

Scrisoare din Roma.

Războiul italo-turc. — Cum a primit populația Italiei declarația de război. — Entuziasmul. — Primele succese. — Censura. — Ducele Abruzzilor,

Roma, 2 Oct. n.

(Dela corespondentul nostru). — Suntem în plin război: Poarta a răspuns așa cum ar fi răspuns ori care alt guvern, la cererile Italiei: „nu”; și cu multă dreptate. deoarece, „ultimatum” Italiei, astfel cum a fost proclamat, nu putea să aibă decât un răspuns negativ. Nedisputând asupra motivelor pe cari se baza nota Italiei, concesiunile pe cari le-a arătat în „ultimatum” se pot rezuma astfel: ori ne dai Tripolitania de bună voie, ori ți-o luăm cu sila.

Este nelogic, este nedrept, este samavolnic; da; dar oare în dreptul ginților, tot ceea ce se face este drept și logic? Oare nu este dreptul celui mai tare, care primează, contra ori cărei logice și contra ori cărei dreptăți strigătoare până la cer?

Și Poarta a răspuns „nu”; și atunci, s'au

tărește și o curăți de orice stăpânire străină, mai ales de Șchiți, cari năvăleau dela răsărit și de Agatirsi cari îl hărțuiau la meazănoapte, așa, că hotarele țării sale se întindeau dela Balcani până la Maramureș și dela Tisa până la Mare și Prut.

Războaiele necurmte zădărnice toate combinațiile de căsătorie pe care mamă-sa i-le pune la cale. Multe fete de principii și de regi i fuseră oferite cu zestre mari, el rămânea însă nepăsător la toate acele propuneri; în sufletul lui mare mereu purta ecoul învățături mamei lui, că un rege get nu poate avea mai multe femei, iar aceea unica femeie pe care o avea, trebuia să și-o aleagă după dragul inimei sale.

Dromihete era frumos și deștept, dar foarte singuratec, trist, ca omul care încă n'a avut decât bucuriile victoriilor; rar putea să răsbiască cineva până la el. Numai în lupte apărea între oamenii săi, atunci însă nu mai era om; ci leu, bălaur, zeu al infernului. Când rămânea însă iarăși singur, devenea din nou blând.

Dacă i-se ura de aerul palatului său, își lua arcul și tolba cu săgețile și rătăcea prin pădurile de fagi și de tei alergând după vânat.

Intr'o seară pe când se întorcea acasă, pe aci era să dea cu săgeata într'o beată fată ce culegea flori pe sub tufișurile de aluni dela marginea pădurei. O luase drept căprioară. Norocul ei că în aceiaș clipă se pornise pe un cântec ce opri prin farmecul lui mâna ucigătoare. Căprioara se prefăcu în privighetoare, iar vânătorul ca hoțul pândind se pitulă după un teiu înflorit, lăsându-și sufletul prada valurilor acuz molcome, acum

armat tunurile; cuirasate grele și puternice, adevărate fortărețe plutitoare, și-au luat drumul spre coasta africană; gurile rotunde, negre, amenințătoare ale tunurilor caută cu rîvnă inamicul contra căruia va trebui să arunce ucigașele ghiulele; palpită inimile italiene pline de curaj și de nădejdea izbândeii; palpită bandiera tricoloră în vârful catargurilor, pe când ochiul arzător al comandantului se îndreaptă scrutător spre orient, în căutarea inamicului.

Și pe când colo departe; pe întinsul nesfârșit al apelor albastrei Mediterane se prepară tragedia, pe uscat, în toată Italia, entuziasmul sguduie firile tuturor italienilor; cetățenii strigă și aplaudă pe bravii soldați; bandierele italiene svântură pe edificii și pe case. Procesiuni se organizează pe stradele orașelor; lumea manifestează sgomotos în fața autorităților și în piețe, în strigăte lungi de trăiască Italia, trăiască armata!

La Roma — ca să vă dau numai un exemplu — în fiecare seară, stradele sunt pline de manifestanți, cu steaguri și cu muzici. Aseară, într'un teatru, între două acte, un actor a ieșit pe scenă și a început să vorbească pentru război, dar emoția i-a stins vorbele în gât, ochii i-s'au umplut de lacrimi, și isbucnind în plâns a strigat: *Trăiască patria!* Orchestra a început imnul, lumea s'a ridicat în picioare, bărbații băteau din palme, femeile plângeau.

Gazetele sunt luate cu asalt. Două, trei, patru ediții ies în fiecare zi, și se vând în sute de mii de exemplare, cu toate că știrile ce vin trec pe sub o censură foarte severă, nepermițând ministerul de interne publicarea decât a acelor știri cari sunt exacte. Lucrul se explică și se aprobă, cu toată dorința tuturor de a ști. Dealtmintrelea, am putut constata și eu personal, cât de riguroasă este censura, din faptul că „Tribuna” nu a publicat nici o știre pozitivă despre război, până la primirea corespondenței mele precedente: telegraful nu are voie să vorbească decât după ce un fapt s'a împlinit.

învolverate ale doinei ei. O doină atât de jalnică încât rupea în două și sufletul de oțel.

Era cântecul orfanei din munți, care din fată de împărat, prigonită de o mamă mașteră, ajunge servitoare la smeul hidos și crud. Intre strofe săruta câte o floare pe care o găsea mai frumoasă și-i cerea iertare de cruzimea cu care o rupsesse, uneori pica și câte o lacrimă pe floarea culeasă. Piciorușele-i goale se vedeau rotunjite și trandafirii până la genunchi oferind lui Dromihete farmece necunoscute până atunci. Umplându-și poalele cu flori mai puse câteva fire alese în deschiatura cămeșei subțiri ca să acopere cu ele mândria inocentă a sânurilor sale săltărețe la fiecare mișcare a corpului.

Dromihete o tot privia, o tot privea și privindu-o, o asculta mereu. Ii părea, că ar fi mai văzut-o undeva, dar gândul nu mai era în stare să cerceteze, unde? Ochii lui flămânzi pășteau necontent prin văile adumbrite de flori ale formelor ei plastice și nu mai vedeau nimic afară de ceia ce i-se arăta înainte-i. — Dromihete cel cu scaun la cap, omul singuratec, luptătorul neclintit, organizatorul imperiului geto-dac, dintr'odată dorește a nu mai fi cuminte. În sufletul său uriaș plin de fapte mărețe iată că apare un mic punct luminos în zarea căruia pălesc, se șterg toate tablourile din viața lui de om și de rege. O simplă copilă culegătoare de flori găsită din întâmplare la marginea pădurei, o florăreasă care cu roua ochilor ei adapă ultima viață a florilor și care, pentru ca să le momiască durerea le doarme la sânurile sale unduloase cu niște accente rupte dintr'un piept sângerând de durere, — o astfel de copilă îl făcu a nu mai fi cuminte.

Și s'a împlinit preluđuul acestei drame: patru contra-torpiloare turcești au fost scufundate lângă coasta turcă, aproape de frontiera grecească, în marea Ionică.

Divizia de torpiloare și contra-torpiloare, pusă sub comanda Ducelui Abruzziilor, vărul Regelui Italiei, a operat repede și sigur contra vaselor turcești, și rezultatul a fost încoronat de succes.

Entuziasmul a crescut și mai mult în Italia în urma acestor prime succese, și numele Ducelui Abruzziilor, Luigi di Savoia, este iarăș în gurile tuturor.

Zic iarăș, pentru că nu pentru prima oară în Italia și în toată lumea, acest nume dă de vorbit.

Nobil, tînăr, savant, întreprinzător, curajos, *Luigi di Savoia, Duca degli Abruzzi*, a întreprins o îndrăzneată călătorie la Polul Nord, de unde a adus un bogat material științific, și dacă nu a reușit să ajungă chiar la Pol, a ajuns nu departe de dânsul. În Africa, a făcut cercetări geologice pe muntele Ruvenzori; iar în anul trecut, s'a urcat pe Himalaia în Tibet, ajungând la cel mai nalt pisc la care a ajuns vre-odată vreun muritor.

Și acest savant, acest temerar înfruntător al înălțimilor și al frigului polar; acest brav comandant sub a cărui comandă torpiloarele italiene zdrobesc torpiloarele turcești are o inimă simțitoare, tandră, a fost croul unui lung roman de amor cu o domnișoară americană. S'a vorbit atât de dragostea lui cu americana!

Și pe când toată atenția, toată voința îi este concentrată asupra ordinilor de bătaie ale vaselor ce comandă, poate că dese ori ochii lui senini și mari se pierd câte o clipă în depărtarea enormă a apelor mării, furat de dulcea amintire a idilei sale, moartă pentru totdeauna, de cealaltă parte a imensului ocean; numai o clipă, căci torpilorul spintecă ca o săgeată apa Mediteranei, tunul bubuie colo, iar ecoul lui în largi unde se risipește peste valuri.

Cântecul ei zicea că sârmana fată de împărat va fi mereu chinuită de neagră robie până ce nu va îndrăgi un zmeu groaznic.

Vai, ce amarnic blăstem pe un suflet fraged de fecioară!

Ursita ei s'a împlinit. Zmeul a iubit-o și ea prin minune această iubire l'a îmbunătățit, iar ea s'a înduioșat de simțirea lui și în urma urmelor l'a iubit și dânsa.

Atunci întunecatului zmeu s'a preschimbat într'un Făt-Frumos din tei înflorit și împărățind împreună peste țările lor, trăiră, iubindu-se mereu, mulți ani împreună până la adânci bătrânețe spre mângâierea și bucuria nepoților lor și a sușilor lor.

Copila sfârși doina și, oftând se întoarse să plece. În acea clipă eși și Dromihete de după teiul înflorit și așezându-se drept în fața ei îi zise cu un zâmbet măsurat:

— De ce-ți este cântecul așa de trist pe când florile ce le înconjoară toate-ți surid atât de încântător? De ce nu înveți un cântec și dela ele?

Ea recunoscuse numai decât pe viteazul ei Rege

până în Italia, până în Europa, până în America, ducând lumii știrea de primele isbânde ale flotei italiene, ducând lumii — precum și ei — numele lui....

I. T. Alian.

Scrisori din București.

Socialiștii din România și războiul turco-italian. — Un protest. — Clipe de însuflețire. — Glasul patriei. — Cei cari pleacă. — Iarăș holera.

București, 19 Septemvrie.

În România nu putem vorbi de o puternică organizație socialistă, care să se impună prin numărul de aderenți și prin disciplina sa de fier. A contribuit la această stare de lucruri pe de-o parte firea neîncercătoare a Românului în tot ce se propagă prin vorbe mari și frumos sunătoare, iar pe de alta faptul că în mișcarea socialistă, în trecut ca și în prezent au pătruns o mulțime de elemente străine de limba și legea pământului, mai ales ovrei. S'au făcut eforturi uriașe din partea celor cari luptau din convingere, s'a făcut o propagandă neobișnuită și din partea celor cari vinău popularitate ieftină. Și, cu toate acestea socialismul nu a putut pătrunde la țară. Aderenții lui sunt recrutați din o anumită categorie a locuitorilor dela orașe, dintre cari cei mai mulți nu sunt lucrători, ci mici funcționari și industriași, foarte puțini intelectuali, a căror rămânere pe lângă principiile socialiste este condiționată de întârzierea slujbei grase, pe care respectivul, așteaptă dela cei pe care-i zugrăvește în colori așa de antipatice în fața poporului.

Ori de câte ori socialiștii din țară au voit să împiedece executarea unei dispoziții, sau punerea în aplicare a unei legi, deși une-ori au recurs la obișnuitele demonstrații de stradă, voința lor n'au putut s'o impună. Ultimele demonstrații sângeroase din Octomvrie 1909 au dovedit odată mai mult că va trebui să treacă multă vreme până când socialiștii să-și poată impune voința lor.

Dacă lupta le-a fost grea în trecut, când în fața ideilor propagate de dânsii stetea forța administrativă, triumful lor este cu atât mai problematic azi, când în fața lor se ridică puternice ideile naționaliste, cari sunt împărțite de cei mai aleși fii ai acestui popor. Întărirea partidului naționalist-democrat se face în mare parte în contul socialiștilor, cari nu dispun nici de conducători cu o forță spirituală așa de mare ca a șefilor naionaliști și cari, pe lângă acestea mai

și răspunse încet, după ce înăbuși un țipet de spaimă.

— Stăpâne! Flori culeg pentru milostiva mea Regină; altfel nu le-ași atinge. Cânt de greutatea ursitei mele și de asprimea acestei verigi de pe mână, semn al robiei.

Tu cânti însă așa de dulce, precum vorbești de cuminte. Pune-voi dar vorbă bună la mama să te elibereze din robie. Spune-mi, cânta-vei atunci și pentru mine un viers mai vesel, un cântec care să-mi însenineze și gândirea mea?

— Oh, mare și puternic ești, Dromihete, dar Meda nu mă va elibera niciodată, deoarece libertatea mea este prețul vieții lui Agatocles!

— Agatocles?... Ah! Tu ești acea Sarmisa?... Mult trebuie să-l iubești pentru ca să-ți fi jertfit libertatea pentru el!

— Să-l iubesc eu? Pe un străin? Nici odată! Încă n'am iubit pe nime afară de mama mea...

Atunci? atunci nu înțeleg.... E o taină!

— Da, o taină și încă foarte tristă.

(Va urma)

au în mijlocul lor o ceată nesfârșită de conaționali ai celor mai hrăpăreți exploataatori.

A trecut câțeva vreme de când socialiștii de aici n'au dat semne de viață. N'au ținut nici întruniri, nici conferențe. Lupta lor s'a dat mai ales în cele câteva organe de publicitate, de cari dispun. Războiul turco-italian a făcut însă ca să se vorbească și de atitudinea socialiștilor din România, cari s'au atașat la mișcarea pornită în Apus în contra războiului. O astfel de mișcare este în sine cât se poate de simpatică. Un război aduce atâtea rele, atâtea durere asupra celui învins, ca și asupra învingătorului. Și orice om care are un suflet, se înduioșează în fața durerei omenesti, și caută să îi delăture cauzele, cari o determină. În cazul de față, pentru Români, mai este și faptul că lupta se poartă între un popor frate și unul prietin și, după cum se zice, aliat.

Demonstrația socialiștilor din țară în contra războiului a fost de data aceasta mai puțin zgometoasă, dar cu atât mai agreată. La clubul socialist s'a ținut o conferință, arătându-se cauzele cari determină azi războiul dintre diferitele popoare. Aceste cauze sunt cele economice. Ele izvorăsc din dorul de câștig al celor, cari producând prea mult grație felului cum exploatează munca celor săraci, nu pot să-și desfacă produsele în țara lor și caută debușuri noi. Aceasta e cauza războaielor moderne, în vederea cărora se țin numeroasele armate, cu cari se cheltuiesc sume enorme. Datoria muncitorilor este deci de a lupta în contra capitaliștilor, cari aduc asupra poporului atâtea rele.

După conferință s'a expediat o telegramă biroului internațional din Bruxelles, telegramă în care se dă expresie revoltei, pe care o simt muncitorii văzând izbucnirea unui nou război și se cere ca, drept răspuns la provocarea de război, să se boicoteze vapoarele italiene.

Neașteptata veste despre evenimentele din Tripolis, precum și zvonul ce se răspândise că România va fi și ea angajată în desfășurarea acestor evenimente a făcut ca opinia publică să uite primejdia, de care este amenințată: holera, a cărei pătrundere în țară a produs atâtea îngrijorare. Ultimele zile am avut de înregistrat cazuri — izolate de altfel — în mai multe puncte ale țării. Temerea este azi cu atâtea mai mare, cu cât cazurile s'au constatat în localități apropiate de locul unde se țin manevrele. Iși poate ori-cine închipui dezastrul în cazul când flagelul ar pătrunde în armată. Privirile tuturor aici au fost în primul rând îndreptate. S'au luat toate măsurile de pază. La Brăila de pildă, de îndată-ce s'a constatat primul caz, soldații au fost izolați de oraș în cazarmele lor.

Acum se anunță din Dorohoi că un soldat din regimentul șapte de călărași, care se află în regiunea manevrelor din nordul Moldovei, s'a îmbolnăvit de holera. Analiza medicală a constatat existența microbului. Era și firesc ca chiar într'un orașel din Moldova să vedem acest caz. Căci este cunoscută infecția în care vegetează aceste orășele năpădite de jidovime.

Comandantul corpului IV de armată a cerut serviciului sanitar un medic specialist spre a lua măsuri de apărare, spre a împiedeca propagarea microbului ucigător. A fost trimis locotentul medic Ciucă dela laboratorul bacterologic din București. Știrea a alarmat toate cercurile. Cazul pare a fi de altfel un caz izolat. Ori-cum temerea de a nu se lăți boala a făcut ca soldații de pe câmpul de manevre să fie cât se poate feriți de contactul cu locuitorii.

Și, în timp ce aceia cari stau departe de locul, unde se vor da luptele pentru triumful capitalismului — care e pentru unii cauza tuturor relelor — urmăresc mai mult pentru satisfacerea unei curiozități cele ce se petrec, din țară pleacă o mulțime de tineri.

Sunt lucrătorii italieni, cari veniseră aici spre

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** **Plaza Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

a-și agonisi pâncea cea de toate zilele prin muncă cinstită și cari acum se întorc în țara lor. Sunt zidarii cei meșteri, sunt iscușii cioplitori de piatră, sunt veseli zugravi, cari, urecați pe schelele lor, cântă ziua întreagă, netămători de ziua de mâne. Sunt cei mai simpatici dintre străinii, cari vin după lucru în țara românească. Simpaticii pentru hărnicia lor, pentru talentul, pentru veselie lor. Și acum se duc. De aici de departe i-a chemat glasul de mamă al țării lor. Și, deși ar fi putut rămânea aici neturburați de nimenea, ei au pornit la drum cu același caracteristică veselie, deși poate pe mulți îi așteaptă moartea. Se duc să moară pe pământ străin, să lupte cu niște oameni, pe cari nu i-au văzut, nu i-au cunoscut, dar cari azi sunt dușmanii țării lor.

Și nu-i reține nimenea. Nici părerea de rău după câștigul ce-l pierd, nici drumul îndelungat ce-l vor face până la locul unde sunt chemați, nici teama. Li vezi pe la gări în grupuri de câte patru sau cinci, cu puținul lor bagaj în mână, veseli și plini de viață. Urcă în trenul ce aduce alți conaționali de ai lor din alte unghiuri ale țării. În strigătele de bucuria întâlnirii pe acelaș drum trenul se pune în mișcare, purtând cu el atâta cântec și atâta nefătărită dragoste de țară.

Admirabili oameni! Cetești în ochii lor mândria și demnitătea, cetești în ochii lor cât sunt de pătrunși de conștiința lor națională. Tovarășii lor mai bătrâni, cari îi petrec până la gări au ochii înlăcrimați. De mândrie de sigur. Căci oamenii aceștia par că nu știu ce este jalea, ce este dureră.

Și când vezi în ochii lor atâta foc, când vezi pe chipul lor zugrăvită atâta energică hotărâre, când înțelegi gândul ce-i duce departe, dorul de care sunt mânați par că te înduioșezi și le dorești din tot sufletul biruința. Și te gândești cu jale la ironia soartei. Aceștia-și vor vărsa sângele chemați fiind de țara lor. Dar flăcăii noștri, dar voinicii noștri, pentru cine au murit ei în atâtea răboaie? Și care a fost răsplătirea acelora din mijlocul cărora au pornit cu acelaș foc în priviri, cu acelaș dispreț de moarte? **Coresp.**

CONVOCARE.

Aderenții partidului național român din comitatul „Timiș” sunt convocați la

adunarea poporală

care se va ținea în Ciacova (piața mare) în 15 Octombrie la orele 10 a. m. cu următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbaterea situației politice.
3. Sufragiul universal.
5. Propuneri, proiect de rezoluțiune.
5. Propuneri, proiecte de rezoluțiune.

Augustin Ghilezan adm. protop., Emanuil Ungurianu, Dr. Aurel Cosma, Dr. George Adam, Romul Carabașiu, Aureliu Drăgan, Ioan Ionescu, Dr. Iuliu Coste, Dr. Iuliu Luchici, Dr. George David, Dr. Ioan Dămian, Dr. Aurel Iancu, George Breban, Constantin Diminescu, Cologioară, Vincențiu Pop, Vasile Terebențiu, George Treta, Romul Muntean, Mihai Jivancu, Constantin Doboșan, Aurel Em. Petean, Nicolae Chicomban, Aurel Sfetea, Iuliu Luțai, Francisc Buzariu, Dănila Cereguțiu sen., Danila Cereguțiu jun., Corneli Gherga, Nica Diminescu, Nicolae Uzon, Tirma Albu, Dănilă Loichiță sen., George Gădean, Dimitrie Mustețiu, George Mustețiu, Traian Silagi, George Isfan, Nicolae Bolocan, Petru Bolocan, George Ciorogariu, Ioan Franț, Vasile Dobrescu, Valeriu Uzon, Ioan Lăpădat, Ioan Taran, Alexandru Erja, Nicolae Biora, Iosif Jiva, Petru Malaimare, Trifu Nicoleta, Adam Petcu, Ioan Magiar, George Pripagu, Ioan Muțiu sen., Ioan Muțiu, Iosif Carabețiu, Petru Nicoleta, George Colgia, Romulus Biora, Nicolae Lecașan, Solomon Minda, Sima Minda, Vasa Popovici, Dănila Caprariu, George Gostilă, Vichentie Scustu, Mihai Dragoi, Andrei Pascu, Nicolae Logojan, Solomon Nedelcu, Gregorie Morariu, Jivan Surescu, Iovan Pascu, Ioan Bli-dariu, Iancu Cotlea, Iosif Nedelcu, Simion Ce-

reguțiu, Seiman Milan, Nicolae Covaci, Solomon Besbei, Ioan Lenger, Aurel Regija, Ilie Gocă, Nicolae Petroi, Nicolae Cioară, Ioan Surescu, Sofron Laiu Iosif Tirnea, George Coprariu, Dănilă Nedelcu, George Cărnă, Iuliu Seiman, Vasile Colgia, Iosif Bojiu, Tului Seiman, Treica Pepa, Aurel Dan, Petru Cercel, Treica Franț, Treica Rusanda, Milan Constantinovici, Iova Drăgălină, Ioan Maistor, Savu Maistor, Vasile Ciuta, Martin Negrea, Sima Ciublea, Simion Gerăn, George Grecu, Iovan Radu, Stefan Botoca, Eta Dina, Ioan Iacobescu, Ilia Loichiță, Dănila Ruja, Iefta Marcheș, Dănilă Radu, Iosif Bălan, Corneli Popescu, George Mioc, Zaharie Berariu, Vasile Jivan, Dionisie Jivan, George Cercega, Iosif Palici, Vasile Pop, Aureliu Mioc, Moise Ramneanțu, Pavel Rujan, Alexandru Stanoevici, Radu Stoianovici, Dionisie Berariu, Dimitrie Rujan, Simion Ramneanțu, Solomon Dentean, Dionisie Rujan, Stefan Mioc, Aurel Jivan, George Căragea, Spasie Ciublea, Ioan Ramneanțu, Gruia Auch, Iovan Petriu, Petru Birdean, George Petruțiu, Iosif Petruțiu, Ilie Căpătină, George Boian, Aurel Pluștea, Iovan Rusanda.

Cultura românească în Basarabia.

Din când în când, ziarele ne aduc la cunoștință măsurile ce se iau în vederea marilor serbări cari vor avea loc în anul viitor, în Basarabia. Mulți au aflat poate că Rușii sărbătoresc 100 de ani (1912) dela „răpirea Basarabiei”, cum zicem noi. Câți știu însă ce se petrece cu frații noștri, cu „Moldovenii” de peste Prut? De bună seamă că foarte puțini dela noi au aflat din ziare că în ultimele ședințe ale „Dumei”, ale camerei rusești, chiar deputații basarabeni au fost cei cari s’au opus la înființarea de școli și biserici românești. Prin urmare noi, cari suntem acolo aproape 2 milioane de frați, n’avem biserică, școală, carte, cultură românească. Iată de ce, cu multă dreptate, a putut să zică d. D. C. Moruzzi, într’unul din frumoasele-i articole din „Universul”, că în Basarabia „bisericile și școlile au rămas goale, în paguba credinței și a luminei”. E multă ignoranță, mare întunerice acolo. Iată de ce a putut constata d. Iorga într’un raport anual, că „în privința conștiinței naționale, frații din Basarabia stau pe ultima treaptă”. Și pricina de căpetenie se cunoaște: în biserică se slujește în rusește, în școală cartea e rusească; iar dela noi, rușii nu îngăduiesc să străbată nimic. Poporul însă nu pricepe și nu poate învăța ruseasca și de aceea s’au făcut pe vremuri încercări, în biserică, de cultură românească. Pe urmă, sub alt guvernator, sau sub alt vlădică al Basarabiei, aceste încercări au fost oprite.

Astăzi ne vine de acolo o tipăritură românească — singura! o revistă rămasă din vremuri mai bune (1908). Se numește „Luminătorul” și apare lunar în Chișinău, capitala Basarabiei.

Și m’am gândit, în legătură cu apariția acestei tipărituri românești de peste Prut, la un nou mijloc de a înfățișa cultura românească de acolo. Mai întâi am hotărât să aleg calea aceasta, a unui ziar răspândit, cum e „Universul”, căci prea e dată uitării Basarabia și marele public dela noi nu e mai de loc informat cu privire la acești frați, pe când cei de peste Carpați și din Balcani sunt mult mai norocoși. Mijlocul ales este cel următor, adecă de a înfățișa cuprinsul, forma și împrejurările de apariție ale unei tipărituri românești, îngăduită de guvernul rusec. Din aceasta se va mai vedea cum scriu românește, în Rusia, pentru Români, cărturarii noștri de acolo sau ce pot cota în românește frații noștri din Basarabia, (dacă cetesc) cu voia stăpânirii străine sub care trăesc.

Durere, bucurie, satisfacerea unei curiozități, noutăți — din câteși patru se poate împărtași fiecare din cei ceși vor da seama de ceea ce cuprinde această singură publicație românească din Basarabia.

Am spus că tipăritura este o revistă „Luminătorul”. Apare lunar și numai pentru oamenii bisericești, cum e și intitulată: „jurnal bisericesc”. Se tipărește la Episcopia Chișinăului, de o asociație de clerici „Frățimea nașterii lui Christos”. Caracterele sunt amestecate adecă și chirilice

(vechi românești) și rusești — dar tot ce este citație din textele bisericești, e tipărit numai cu chirilice. Trebuie să se știe însă, că numărul de care mă ocup e luat la întâmplare, căci faptul alegerii e indiferent; e drept însă că e de dată aproape recentă.

Pe prima contrapagină, întâlnim vestita cenzură rusească: „se dă dezlegare pentru tipărire”; semnat: protoiereul Spiridon Muranevici. În genere are caracter calendaristic și chiar dela început, dela foile cu calendar începând, găsim o mulțime de sfinți „ruși” și serbătoriri rusești, cum sunt: Mucenicul Macarie, Mitropolitul Chiewului, aflarea moaștelor sf. Alexie, Mitropolitul Moscovei ș. a. Trecând la adevăratul cuprins, întâlnim mai întâi o traducere din rusește în proză. Este „Invățătura sf. Femei Mironosițe”, talmăcire „de pe limba rusă de prot. V. B.” Iată câteva rînduri, drept o probă de limba în care se scrie și se tipărește acolo: „Astăzi, în ziua praznicului, în cinstea sf. Femei Mironosițe, când la sf. biserică, cu deosebită rîvnă se adună femeile, între cari unilea (!) din cele mai bătrîne is soacre, iar altele din cele mai tinere, nurori îi de cuviință și la bună vreme de vorbit cu dumneavoastră, femeilor, despre viața și atârnările cele din gospodărie, care se cuvin și ar trebui să fie între soacre și nurori”.

După aceasta, „Un seminarist talmăcește tot din rusește un îndemn pentru cultivarea florilor, iar preotul G. Marinenco alte două bucăți: Aducere moaștelor făcătorului de minuni sf. Nicolai și Invățătura în ziua învierii. Asupra lor e locul să facem și câteva observații de limbă, pentru a nu mai reveni.

Din acest punct de vedere, e clar că au păstrat graiul, că au rămas cum își zic „Moldovenii” și că acești clerici cărturari sunt încă sub influința limbei poporului — din care s’au ridicat și a cărturilor vechi bisericești, pe cari de sigur le-au studiat și le au la îndemână.

Scriu încă: unilea, pe marea vîna mă, frății-său, la vedere, multe felii și ș. a. — sau: cari au fost arhieru, senatul au hotărît, tot clirul, țara lehie, împrejură pe ei, Krâmul (Crimea), Solunul (Salonic) ș. a. — sau cu câteva rusisme: „păr’acu” în loc de „până acum”.

Credința cătră țar nu e uitată cum vedem din „Invățătura în ziua încoronării și ungerei cu mir a Preacucernicului Impărat Nicolai Alexandrovici”, în care se spune că oricine să se teamă de Dumnezeu, dar pe împărat să’l cinstească, cari sunt amândouă „datorii sfinte”, căci împăratul e stăpân pus de Dumnezeu, slujba sa cea mare o primește nu dela oameni, ci dela Dumnezeu”.

Nu lipsesc nici versurile d. e. Fericirea, de Sava Dănilă:

Ah oare în ce locuri îi sfânta fericire
Pre care o dorește sârmana omenire
Să plec să o găseșc?

După un articol de economie rurală, Semănăturile de primăvară, după o predică și după explicația evangheliei din Duminea Orbului de protopopul Vl. Baltaga, urmează o ilustrație care înfățișează sf. Înălțare, însoțită de poezia Înălțarea de G. Todor. Iată o strofă:

Prin duhul sfânt voi da putere:
Cu ea veți merge ‘n multe țări,
Veți trece munți, veți trece mări,
Ducând la neamuri mângăiere,
Ducând lumină și noroc...

Și Isus blagoslovind
La ceri, în nouri, se rădica,

Alte versuri sunt ocazionale. Preotul N. Parteniev (!) mulțamește lucrătorilor tipografi în versuri, unele banale, ca:

Să tipărim voios
Lumina de folos,
Norodul să citească,
Pre Domnul să’l slăvească!

sau versuri îndrăznețe, cu oarecare speranțe pentru noi, ca:

Cu inimă ungeți
Rotițele, băieți,
Ușor să tipărească
Și ‘n limba Moldovenească!
Moldovenii, credem, or vroi

Măcar cu încetul a cetii
Limba dulce a lui Hristos
Și pentru ei adusă jos.

cu versuri circumspecte, ca:

Ura! băieți, cu toți,
Rossiei voios, vârtos,
Să strigăm cu glas mare
In veci să fie tare!

Este mult mai interesant însă, pentru noi, articolul dlui C. T. Popovici „Inoarea vieții cei poporânești” în care se încearcă a explica rostul „Dumei”. „Cu așezarea Dumei cei împărătești s'o așezat o legătură mijlocitoare a poporului cu stăpânirea împărătească”. Și e de mirare cum ea plânge apoi: „De mult noi preoții am încetat a înțelege limba norodului, a lui dorinți și poriri”. Pentru prima dată aci se vorbește despre „preoții Basarabiei, ai cărei cei mai mulți poporâni sunt Moldoveni”.

Și ca să fim compleți, trebuie să arătăm că nu lipsesc nici bucăți de educație morală (respectul părinților, blestemul mamei, beția ș. a.), părți din catehism, apoi „știri” d. e. boala ministrului cutare, conferințele păstorești din Moscova („unde nu-s primiți cei ce nu pot fără vin și tiutiu”), cercetări canonice, ș. a.

E dureros că nu găsim nicăiri, nimic, nici pomeneală, despre Români, România, neamul românesc.

Intr'o singură știre se strecoară cuvântul „românească”; fiind vorba de patriarhiile și bisericile care s'au schimbat calendarului, le înșiră astfel: „Ierusalim, C-pole, grească, românească și muntegreană”.

La urmă e o înștiințare care are și rostul ei deosebit. Zice: „Este deschisă înscrierea pe anul acesta la jurnalul bisericesc în limbă moldovenească, „Luminătorul”. Abonamentul este de 5 ruble pe an și sunt rugați în deosebi „toți cari au dragoste de a cetii și de a scrie moldovenește”.

Și atât. Iată pentru ce zicem că e interesant și sub această formă a se arăta ce-i cu cultura românească în Basarabia. E o mare nedreptate care se face fraților de acolo, prin lipsa de interes a celor de aci. Și nu cred să pot sfârși mai bine decât atrăgând atențiunea tuturor asupra acestui fapt, cât și asupra marilor pregătiri ale Rușilor, pentru a serba la anul (1912) 100 de ani dela alipirea Basarabiei. Noi... ce facem?

„Universul”.

D. Munteanu-Rîmnic.

Războiul italo-turc.

Perspectiva unei păci și diferențele ulterioare ale celor două țări.

Fantoma războiului pentru Tripolitania, care amenința să sguđuiască echilibrul european, începe pe încetul să se șteargă și lumea așteaptă nerăbdătoare încheierea unui armistițiu în scopul de a da loc liber tratativelor de pace. Trecând cu vederea știrile interesate ale unor organe semioficiale, cari făcând parte din grupuri capitaliste, vestiau chiar dela început o pace, se pare că totuș aceasta va fi înfăptuită cât mai curînd, nu numai la intervenția puterilor și în primul rînd a Germaniei și Austro-Ungariei, ci chiar din îndemn propriu, căci atât Turcia cât și Italia s'au încredințat că eventualul câștig — de altcum pentru amândouă problematic — al acestui război, nu va putea compensa pierderile împreunate cu purtarea războiului.

Alături de pace însă Italia își pune în cumpănă toată greutatea pentru a câștiga Tripolitania. Turcia la rîndul ei — cu toată părerea de rău — în schimbul unei despăgubiri bănești va fi silită să-și cedeze și cea din urmă provincie africană, iar Italia în urma forței majore va recunoaște suzeranitatea sultanului în Tripolitania. Soluția aceasta e menită să restabilească în parte liniștea tulburată, dar nu va satisface pe deplin pretențiunile Italiei. Principalul interes al amânduror țări e însă să se lege o pace, iar ce privește diferențele de vederi, se va căuta — de sigur — ulterior o cale mijlocie de înțelegere, care va încheia cu desăvârșire această pagină a istoriei.

Ce privește starea faptică a situației din Balcani, aceasta va rămâne nealterată, căci cu toate enormele pierderi economice ale Italiei în peninsula, la intervenția energetică a monarhiei noastre, guvernul italian a abandonat cu desăvârșire planul de a compensa pierderile suferite în Turcia prin tulburarea păcii în Balcani.

Ocuparea Tripolitaniei.

Agencia „Stefani” anunță sosirea unei telegrame a vice-amiralului Faravelli în Vittoria (Sicilia) care spune că comandantul garnizoanei din Tripolis, provocat să predea orașul, a cerut un restimp de gândire care i-s'a acordat, termenul predării a expirat ieri la amiază.

Retragerea trupelor din fort.

Cu ziua de ieri trebuia să înceapă bombardarea Tripolisului, comandantul vaselor italiene însă a acordat un termen pentru ca populația să se poată retrage. Din Constantinopol vine știrea că de odată cu locuitorii orașului cetatea a fost golită și de trupe, iar acestea s'au împrejmuț cu șanțuri de apărare în dosul orașului și așteaptă dezvoltarea evenimentelor. Evacuarea cetății s'a făcut pentru a încunjura vărsarea de sânge și a înlesni pertractările diplomatice. După ocuparea orașului de italieni se vor începe înțelegerile de pace la cari alături de Anglia va lua parte și Franța, iar la caz că toate pertractările vor eșua fără nici un rezultat pozitiv, comandantul militar al trupelor turcești din Tripolis contează la sprijinul a cel puțin 60 mii de arabi înarmați din Tunis a căror simpatie pentru Turcia a ajuns, chiar dela cea dintâi știre despre război, la culme.

Puterile europene și acțiunea de pace.

Toate știrile provenite din cercurile diplomatice par a fi de acord asupra faptului că a sosit vremea pentru aplanarea pașnică a conflictului dintre cele două țări. În cursul pertractărilor, cari vor porni deodată din Roma, Viena, Berlin și Constantinopol, e mai mult decât sigur că se va lega un armistițiu. Franța care nu este de loc interesată în acest conflict, nu va lua parte la pertractări, iar Anglia printr'un comunicat oficial s'a declarat neutră, fixând în aceeași vreme și pedepsele pentru supușii englezi cari nu vor respecta această hotărîre. O notă a Rusiei — cu un identic conținut — se așteaptă pentru astăzi.

Din partea Italiei toată gravitatea consistă în primirea provinciei fără nici o greutate și se pare că Turcia care la început nu voia să audă nimic despre o înțelegere, acum e aplicată să predea provincia, la caz că partidul partizan al spiritului războinic din Constantinopol nu va copleși glasurile puținilor cari sunt aplicați să intre la învoială.

Un zar italian spune că mai mulți diplomați, avînd în vedere actuala evoluție a evenimentelor, au declarat că Italia nu poate admite la nici un caz suveranitatea sultanului în Tripolis.

După o știre primită din Paris Times scrie că Turcia va primi o despăgubire de șaizeci de milioane pentru Tripolis.

Mobilizarea în Balcani.

„Mali Journal” din Belgrad anunță că în urma tulburărilor dela Preveza au fost mobilizați peste douăzeci de mii de soldați din Hertegovina și înșiruiți în lungul graniței sangiacului. Din Seraievo — după cât se anunță pleacă meru trupe la hotar, iar până acum au fost concentrate în Visegrad două brigade, opt baterii de câmp și zece mitralieze.

Măsurile aceste își găsec legitimația și în agitațiile deslănțuite prin presa sârbească din Belgrad, care vrea să înduplece guvernul, ca prevenind pe Austro-Ungaria — să ocupe sandjacul Novibazar pentru Serbia.

România și războiul.

Războiul dintre Italia și Turcia a produs o mare surescitare în statele balcanice. În Bulgaria, Serbia și Grecia spiritele sunt foarte agitate. România deși n'are nici un interes să se amestece între cele două state beligerante, totuș este datoare să ia toate măsurile dictate de împrejurări pentru preîntîmpinarea ori cărei eventualități. În acest scop se lucrează la ministerul de război și la Statul major general.

Presa din București a publicat știrea că s'au dat ordine de mobilizare a diviziei III din corpul II de armată și că s'ar fi hotărît întărirea trupelor din Cernavodă.

În privința stărei armatei române și a celor din Bulgaria și Serbia, un ofițer superior din București a făcut următoarele declarații unui redactor al ziarului „Vii-torul”:

— Noi nu putem aștepta decât cu liniște și fără să ne emoționăm desfășurarea evenimentelor. Armata noastră este perfect de bine pregătită, gata de a se măsura cu o armată mult mai puternică și mai bine organizată decât armata vecinilor noștri bulgari. Dacă ne-ar fi surprins evenimentele acum trei sau patru ani, poate că ar fi fost mai îngrijitor.

Cât este de bine preparată armata noastră se va putea vedea cu ocazia marilor manevre ce se vor desfășura în Moldova. Actuala pregătire a armatei noastre va fi o adevărată revelație pentru Europa întreagă.

În privința efectivelor iarăș suntem cu mult superiori vecinilor noștri dela Dunăre. Noi în timp de război avem un efectiv de 96.000 de oameni, iar în caz de mobilizare până la 320.000 oameni, din care cel puțin 150 mii armată de prima linie.

Armament avem îndestulător pentru o armată de 300 mii de oameni iar munițiunile de război îndestulătoare pentru acest număr și pentru o rezistență de cel puțin șase luni de zile.

Invitare la abonament.

Incepînd cu 1 Octomvrie, un nou cuartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datorile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Administrația.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.
Specialist în morburii interne,
de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Strada Petőfi (lângă gimnaziu) Nr. 10.
Consultații: 11—12 ore a. m. și 1/23—5 ore p. m.

Vecinii noștri Bulgari însă, cu toate eforturile ce ar face, nu pot mobiliza mai mult de 160 mii oameni din care maximum 85.000 armată de prima linie.

In privința asta Serbia stă și mai slab. Serbia nu poate mobiliza decât maximum 80.000 de oameni din care cel mult 30.000 armată de prima linie.

Afară de aceasta Serbia stă foarte slab în ceea ce privește armamentul și echipamentul.

Mac Kenna despre război.

Primul lord al admiralității engleze, Mac Kenna, într-o vorbire pe care a ținut-o în *Minmouth* a spus și următoarele:

— In locul știrilor de război a venit acum războiul. Toată lumea se interesează însă cum se va săvârși pacea. Nu este ministru de externe în Europa care să nu împărtășească dorința comună de a se găsi condiții pentru încheierea conflictului, încă înainte de a se vărsa sânge omenesc.

La întrebarea dacă ar ajuta pentru aducerea convenției cu Germania în privința sporirii flotei, Mac Kenna a declarat că el s'ar bucura mai mult dacă nu s'ar mai cheltui atât de mult pentru înarmare.

Astra—Emke.

Sub acest titlu găsim în „Adevărul” din Budapesta, organul românesc al partidului social-democrat din Ungaria câteva reflexii caracteristice pentru mentalitatea socialistilor noștri. Datori, precum se pare că se cred a fi, de a face opoziție ori cărei instituții burgheze ei au cuvinte de osândă și pentru „Astra” și deși ne dau o justă idee despre scopurile „Asociațiunii” cât și despre Emke, se silesc să stabilească o parabolă asemănătoare, contrazicându-se vădit, între cele două societăți.

Iată ce spune:

Astra—Emke.

Sunt numirile a două societăți „culturale”, una română, alta maghiară, și ambele au sărbătorit zilele trecute jubileul lor de existență: de 50 de ani a societății „Astra” și de 25 de ani a societății „Emke”. E bine să accentuăm aici, că aceste asociațiuni de „cultură” au sărbătorit mai mult jubileul lor de existență, de lungă durată și ființare, iar nu un jubileu de activitate rodnică, nemăsurat de bogată, ce s'ar fi putut desfășura în atâția ani de când viază. Și pricina e că aceste două societăți, deși se numesc culturale, urmăresc de fapt un scop politic. Asociația „Astra” luptă pentru conservarea nației românești în Ardeal și în Ungaria pentru păstrarea și dezvoltarea libertăților naționale și bunurilor sufletești românești, iar asociația maghiară „Emke” urmărește tocmai slăbirea naționalităților și cu deosebire a românilor, adică are tot un scop politic, acela de a întări unghurismul și de a ajuta acțiunea de maghiarizare, fie prin propaganda limbii unghurești, fie prin sprijinul acordat celor ce și maghiarizează numele și și reneagă originea și neamul. Și acest fel de activitate, asociația „Emke” (cu fondul ei de 10 milioane coroane) o desfășură cu bunăînțelegerea statului și a tuturor politicianilor maghiari — numai fiindcă are în ochi „primejdia românească” în Ardeal, fiindcă vede mereu „agitatiile naționaliste”.

INFORMAȚII.

A R A D, 4 Octomvrie n. 1911.

Onomastica Maj. Sale monarhului. Ni se anunță din Budapesta: In catedrala lui Matia a avut loc azi o liturgie solemnă cu prilejul onomasticeii Majestății Sale. Liturgia a fost celebrată de episcopul romano-catolic Dr. Kohl. Au fost de față toți miniștrii, președintele camerei, președintele Curții de casație și o mulțime de alți demnitari cari cu toții, îndată după sfârșitul ceremonialului religios au iscălit, în palatul primului ministru, o listă de felicitare.

— „Kronstaedter Zeitung” despre Vlaicu. Dăm după „Gazeta Transilvaniei”: „Kronstaedter Zeitung” publică un raport foarte interesant de o coloană și jumătate descriind pregătirile sborului și sborul pe care

il numește „elegant”. Reținem din acest raport următoarele rînduri:

„...De sine înțeles, că unui nespecialist îi este imposibil să-și dea o părere formală despre sborul lui Vlaicu. Ceea ce însă poate să spună cu conștiința liniștită scriitorul acestor rînduri, care înainte cu doi ani a văzut număroase sboruri lângă Berlin, este, că stabilitatea aeroplanului lui Vlaicu este excepțional de mare. La sborurile din Iohannistal, când era vînt, aveam sentimentul, că e numai o întâmplare norocoasă, că nu se întâmplă un accident. La Vlaicu e invers: trebuie să fie o întâmplare proastă, ca să se întâmple ceva! Și aeroplanul lui Vlaicu — ce-i drept — oscila câte-odată puternic. Dar oscilațiunea era ritmic măsurată, o mișcare liniștită în sus și jos, cum se poate vedea aceasta la smei cei buni. Un smeu rău construit se sbate și se agită nervos încoace și încolo și tot așa de nervoase erau și aeroplanele din Iohannistal.

„Vlaicu a ajuns o înălțime de vre-o 90 metri și a sburat un kilometru. Văzând însă că nu se poate lupta cu succes contra vîntului, a cărui direcțiune se schimba neconținut, a aterisat neted”.

— Instalare de canonici în Lugoj. Duminică s'au făcut — scrie „Drapelul” — în biserica catedrală din Lugoj cu cuvenită solemnitate promovările și instalările noilor canonici: G. Popovici și Dr. Iacob Radu și s'a împlinit astfel staturile cam de mult vacante din capitolul Lugojului. La acest act de mare însemnătate a fost de față și P. S. Sa Episcopul Orăzii-mari Dr. Demetriu Radu, care a ridicat mult solemnitatea zilei. Instalarea a avut loc în decursul sf. liturghii imediat după cetirea Evangheliei. Episcopul Dr. V. Hossu într-o vorbire prea frumoasă și pătrunzătoare, după ce a făcut pe scurt istoria capitolului din Lugoj și a amintit cu multă durere de inimă pierderea prepozitului Petru Pop, a dat expresiune bucuriei, de care este pătruns, văzându-și capitolul iară complet, în care — după cum a zis — își pune toată nădejdea. A urmat apoi cetirea diplomelor de numire și vorbirea de mulțumită a noului prepozit capitular Il. Sa Ioan Borog, care într'un mod și ton captiv a asigurat pe Episcop de sprijinul capitulariților, de dragostea nemărginită și de supunerea lor fiască. La ocuparea locurilor canonice Reuniunea de cântări „Lira” sub dirigența dlui Ioan Ienea, a cântat fiecăruia canonic câte un puternic „Mulți ani, mulți ani părinte!” La 1 oră s'a dat în aula episcopescă în onoarea noulor canonici un prînz festiv, la care au luat parte afară de clerul gremial și P. S. Sa Episcopul Dr. Demetriu Radu, Rv. dn Dr. Victor Șmigelschi, canonic în Blaj, d. A. Moesonyi din Bulci, d. Dr. Babeș advocat în Budapesta, d. Dr. Isidor Pop, advocat diecezan, d. I. Nestor profesor în Blaj, I. Bercian etc. La masă s'au ținut mai multe toast, dintre cari este de remarcat al Episcopului Radu, care a stors lacrimi din ochii tuturor.

— Nou advocat român. Suntem informați că prietenul nostru Dr. Constantin Bucșan, fost mai multă vreme redactor la ziarul nostru, a depus cu succes frumos examenul de advocat în Târgul-Murășului. D. Bucșan este unul dintre cei mai distinși tineri ai noștri, crescut în răspicat spirit național și la lumina celor mai nouă și mai adevărate îndrumări ale neamului nostru. Ii urăm fericire și noroc în cariera pe care și-a ales-o.

— Un cavaler în zeche țărănească. Cetesc o știre care-mi aduce aminte de un roman psihologic al lui Paul Bourget, despre un om care în ceasul morții, cu pumnalul înfipt în piept, ia o filă de hârtie și așterne: „...N'am mai putut răbda greul vieții” și moare apoi, ispășind o crimă veche cu salvarea unui om de omenie.

Victima e un criminal învechit, pe care-l urmărești cu dinții strînși de mânie în orice manifestare a vieții sale. Și'n fața nobilului său gest al clipei din urmă, îl ierți cu toată ura și rămâi gînditor în fața acestei sublime probe de abnegațiune, de care totuși nu-ți vine să crezi capabil un muritor.

Și uite, știrea din vorbă ne povestește despre un caz analog, cu o mică deosebire, de altcum esențială, că de astădată nu e vorba de un om din lumea mare ci de un simplu fecior de țaran din Păget, pe care l'au găsit într'o bună zi mort, cu acelaș răvaș de drum înfipt în piept.

Cercetările după făptuitorii omorului au fost zadarnice și bănuiala asupra câtorva săteni, fără temeii. Moartea s'a întâmplat în împrejurări mult mai fantastice pe cari le descopere acum un bătrîn al satului. Mortul avea o dragoste de care i-se urise; femeia însă în ceasul de despărțire — pierzându-și cu el de odată și cea din urmă nădejde, s'a gîndit să'l știe mai bine mort decât al alteia și l-a junghiat.

Flăcăul a gemut, dar n'a chemat în ajutor și s'a tîrît ca vai de lume acasă, unde a murit fără să spuie ceva nimănui.

In mintea lui de țaran cinstit a încăput atîta curățenie, că datoriei lui din urmă e să nu afle nimeni cum s'a sfârșit, dar mai ales să-și păzească vechea dragoste de hula satului.

— Rusia cumpără moșiile Epitropiei Sf. Spiridon din Basarabia. Sa anunță din Iași: Chestiunea proprietăților rurale ale Casei Sf. Spiridon din Basarabia, care în ultimul timp a dat mult de vorbă, a fost definitiv tranșată.

Cu prilejul centenarului anexării Basarabiei, adică în Februarie 1912, aceste moșii vor fi răscumpărate de statul rus. Bani vor fi prefăcuți în rentă și depuși la Banca imperială din Petersburg care va servi Epitropiei venitul anual al rentei, după cum face și acum din suma de un milion ce se află depusă de mai multă vreme la acea bancă.

Va să zică după calapodul guvernului unghuresc cu renta din Brașov.

— Cum se sprijinește la noi presa. „Unirea” din Blaj scrie:

„Spre a mai înpuțina din suma cea mare a restanților, ce avem pe la abonenții noștri, am provocat mereu, pe cei renitenți, chiar și pe calea Vener. Ordinariat. Din răspunsurile primite merită să fie trecute viitorimei câteva mai clasice. Un preot, să-i zicem I. I. n'are de unde trimite abonamentul de 46 cor. pentru foaie că-i sărae, neavînd avere decât de vre-o 18—20 mii fl. — altul, să-i zicem A. S. într'adevăr are o restanță de 216 cor. dacă ar avea biserica bani i-ar plăti de acolo, dar nu-s și ei bietul nu poate rupe din venitul alor 500 jughere proprii nici câte 50 cor. pe an! Nu mai facem comentari!”

Ce să zicem noi, cari nu ne putem încassa restanțele pe calea ven. Ordinariat și cari avem împotrivă-ne și un boicot organizat a onoratului comitet național.

— Serbările din Iași și — holera. Cetim în „Seara”: Printr'o rea interpretare a măsurilor sanitare luate față de proveniențele din Ungaria, se crede de către unii că acele măsuri ar fi luate spre a împiedeca pe Români de peste munți să participe la serbările universitare dela Iași.

Se înțelege că o asemenea interpretare a măsurilor luate contra holerei este cât se poate de greșită.

— Cununie. Anunțăm cu multă plăcere cununia domnișoarei Anuța M. Burdan cu d. Ioan Rebeaga care se va celebra Joi în 12 Octomvrie n. în biserica gr. or. română din Boroșineu. Felicitările noastre.

— Un mare binefăcător al Sârbilor. Milionarul Costa Vasici, ale cărui întinse proprietăți din Dobrogea au fost răscumpărate de statul român pe prețul de cinci milioane, murind, și-a împărțit astfel averea prin testament: 2 și jum. milioane pentru Academia de științe din Belgrad, o jumătate pentru diferite așezăminte culturale și de binefacere, câte 1 milion celor doi fii ai săi.

— Societatea de lectură „Ioan Popasu” secția pedagogică din Caransebeș, în ședința din 18 Sept. st. v. ținută sub presidiul dlui Sabin Evtianu, s'a constituit în modul următor: Vicepresident: George Molin ped. c. IV. Secretar-notar: Nicolae Răduțiu ped. c. III. Controlor: Di-

mitrie Găescu l. c. III. Cassar: Toma Surlașiu ped. c. IV. Birtecar: Vasile Miloia ped. c. III. Vice-biblioteca Emilian Novacoviciu ped. c. II. Comisia liter.: Dimitrie Nedescu, Trailă Peia ped. c. IV. Vasile Miloia, Nicolae Răduțiu ped. c. III. Cornelia ped. c. II, George Veliciu ped. c. I. Directorul corului: Nicolae Răduțiu ped. c. III.

— **Kh. Héderváry la Lovrana.** Prim-ministrul Kh. Héderváry a sosit astăzi dimineața la Fiume societatea secretarului său și a deputatului Lg Lajos. Aici a fost primit premierul de autorități și a plecat apoi cu un vapor spre Lovrana.

— **rama dela cabinetul de instrucție din București.** Ieri, scriu ziarele din București, pe când d. judecător de instrucție Romalo ancheta pe rețidivul D. Niculescu zis Țigănuș, acuzat pentru furt, neulpatul profitând de un moment, a luat de birou un cuțit de tăiat hârtie, cu care și-a dat puternică lovitură în partea stângă a pieptului.

Niculescu a căzut în nesimțire.

Anunțându-se Salvarea, el a fost dus la spital. Rărea lui este foarte gravă și sunt puține speranțe de scăpare.

— **Berea înainte de amiazi.** Din Berlin se anunță că primarul din Charlottenburg a dat un ordin în înțelesul căruia toți funcționarii orașului sunt oprți de a mai bea bere la dejun și înainte de amiazi. Ordinul acesta al primarului a supărat mult pe funcționari. Ei au ținut o întrunire publică în care au protestat cu tărie împotriva acestei restricții a drepturilor. Funcționarii au mai și argumentat însă, susținând că ei cari lucrează în birou dela 8—3 încă trebuie să se mai răcorească cu câte o halbă, căci altfel își pierd ori ce vioiciune la lucru. În fața acestui puternic protest se crede că primarul își va retrage ordinul barbar.

— **Nouă catastrofă în Toulon.** Cu prilejul înmormântării celor cinci sute de nenorociți de pe vasul Liberté, în Toulon s'a întâmplat o nouă catastrofă. Socialiștii s'au prezentat cu un mare steag roșu pe care poliția a vrut să-l confişte cu ori ce preț. Din pricina aceasta s'au născut ciocniri violente între socialiști și poliție, iar caii dela carele funebre s'au speriat luând-o la goană printre mulțime. S'a născut o panică grozavă. Inșuș prezidentul Fallierés care era de față a fost purtat de mulțime în toate părțile. În învălmășeala aceasta mare, o tribună s'a surpat îngropând sub ruinele ei 222 de oameni, dintre cari 30 s'au rănit foarte grav.

— **Femeile și romancierii.** Mai toți scriitorii de romane, chiar când autorii sunt femei, cum e fost Georges Sand, ori cum este în timpul de față Selma Lagerlöf, au stărnit totdeauna nemulțămiri printre cetitoarele lor!

Faptul e de altfel destul de explicabil, căci dacă autorul este de talent și și dă seamă bine, e cu neputință ca în creațiunile sale să nu semnaleze câte ceva din neajunsurile feminității, ceea ce de sigur nu mulțamește pe multe din femei.

Această nemulțumire nu rămâne totdeauna virtuală; în asemenea împrejurări femeile ies din neactivitatea lor obișnuită și protestează prin graiul celor mai îndrăznețe dintre ele împotriva bieților scriitori.

Astfel din acest punct de vedere este interesantă lupta pe care a avut-o romancierul Goncourt împotriva „eternului feminin”, pe care-l răsvrătise.

Femeile din Paris fură foarte infuriate. Ele avură în Clubul Ligei pentru emanciparea femeilor, o întrunire ca să țină piept insultelor pe cari cunoscutul scriitor le arunca méreu asupra lor.

O femeie luă cuvântul și comunică surorilor ei fraza pe care a îndrăznit s'o spuie Goncourt asupra femeilor: „Sunt și bărbați, dar există numai un lucru: „Femeia” pe care s'o scrii și s'o tipărești”.

Femeile nu mai putură de necaz; ele nu voiră să admită cu sunt toate egale. Și au avut dreptate.

Femeile nu numai că se deosebesc unele de altele, dar în interval de câteva ore aceeaș femeie se schimbă așa că după câțva timp mai târziu n'o mai cunoști de este ea. „Souvent femme varie”. „La donna e mobile”.

Francisc I e de părerea aceasta, Rigoletto de asemenea, de ce să nu fie și Goncourt de aceeaș părere?

Dar vestitul romancier nu se lasă să fie învins. El aduse pe câmpul de luptă dovezi psihologice și date antropologice: „Observați un schelet de femeie și un schelet de bărbat; acești din urmă se deosebesc unii de alții; cele dintâi sunt la fel”.

Astfel zice Goncourt unui redactor dela „Eclair”: Este teoria lui Lombroso despre neînsemnata schimbare a femeiei prin care se stabilește inferioritatea ei.

— **Societatea de lectură „Ioan Popasu”** desp. teol. din Caransebeș, în ședința ținută la 19 Sept. st. v. s'a constituit în modul următor: Președinte: Dr. Moise Ienciu prof.; vice-pres.: L. Lungu t. c. III; notar: M. Jigorea t. c. III; controlor: I. Franțescu t. c. III; cassar: O. Popa t. c. II; bibliotecar: O. Bohariu t. c. II; vice-bibl.: T. Iorga t. c. I; membrii comisiei literare: P. Adam, A. Cioloca t. c. III; N. Badin, E. Grădinar t. c. II. E. Crăciun, I. Guțiu t. c. I.

x **Németh și Király**, creditorie pentru domni Cluj, str. Tömö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x **Atragem atențiunea publicului nostru** asupra mobilelor lui George Stahl din Lugos expuse la expoziția de acolo.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă liconța de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațială.

ECONOMIE.

Problemele cooperăției.

De I. Enescu.

Sfârșitul veacului al 18-lea ne-a adus atât în viața socială, cât și cea economică o schimbare radicală. Pe lângă revoluțiunea franceză, care a șters privilegiile nobilimii, o altă revoluțiune fără șgomot, ascunsă și puternică a dat vieții economice altă înfățișare.

Aceasta a adus o dezvoltarea tehnice, care a perfecționat căile de comunicațiune și a înarmat industria cu mașinele cele mai perfecte, cari au înlocuit brațul omenesc. Curând, în locul micului industriaș, care împreună cu căfele lui lucra în atelier fabricatele de lipsă pentru cercul lui de mușterii, se ridică orașe întregi de fabrici, cari prelucrau produsele în mare și inundau piețele cu mărfurile lor. A fost o grea lovitură pentru profesioniști; mulți dintre ei și-au găsit ruina economică în această concurență și-au desființat atelierile și au alergat — ca să nu moară de foame — ca lucrători. Muncitorimea dela fabrici, înmulțită pe deoparte de creșterea populațiunei, pe de altă parte de inundarea păturii țărănești la orașe, a ajuns curând

sub totala dependență a fabricantilor, cari le dedeau de lucru. Fiind cererea de lucru din ce în ce mai mare, plata muncii a scăzut foarte mult, orele de lucru s'a înmulțit până la 14 pe zi, condițiile de trai s'au făcut tot mai grele, până ce părinții s'au văzut siliți să ia în ajutorul traiului și munca copiilor, de multe ori nedesvoltați și lipsiți de putere. Astfel familii întregi trăiau pe lângă fabrici, în niște locuințe amărâte și nesănătoase, ceea ce a avut de urmare o înfricoșată degenerare a rasei omenești.

În societatea omenească își face culcuș lozinca individualismului, adică fie-care pentru sine, celălalt nu te privește. Fiecare a căutat să-și asigure un trai cât se poate de comod nu numai lui, ci și urmașilor săi. Sistemul concurenței libere, ajutat de înaintarea tehnică, a avut de bună seamă și partea lui cea bună, pentru-că a împintinat mintea omenească la o mai mare activitate, care a realizat progrese enorme pe toate terenele. El însă nu a fost de folos, decât numai pentru unii oameni, mai energici, mai vicleni și mai lipsiți de conștiință. Aceștia ajutați poate și de împrejurări au adunat capitale peste capitale formând o clasă atotputernică.

Cam acelaș proces se întâmplă și cu populațiunea rurală. Aci producțiunea depinde de cei doi factori de căpetenie; de isvorul de producțiune (pământ, capital și muncă) și de valorizarea produselor (căi de comunicațiune etc.) Locul prim dintre aceste isvoare de producțiune de bună seamă îl ocupă capitalul; cu acesta poți să-ți cumperi și celelalte isvoare. Lipsind acest capital de bună seamă și forța producțiunii scade. Cu descoperirea mașinelor, agricultura precum și alte ramuri ale vieții economice au început să se ridice neasemănat de mult, căci pe deoparte producțiunea s'a mărit în chip deosebit, pe de altă parte s'au îmbunătățit și calitățile. Celor cari le-au lipsit capitalele (creditul etc.) și nu au putut ținea pas cu toate progresele științei, au fost nevoiți să îndure concurența celorlalți, armați cu capitale și cultură. Intre aceștia s'a încins o luptă și cum viața economică cu cea intelectuală stă în raport direct, biruința a fost totdeauna pe partea celui mai bine organizat și care a dispus de mai multe forțe. În urma acestor lupte s'au desființat o mulțime de gospodării țărănești, iar pe ruinele lor s'a ridicat capitalistul, care conduce întreagă viață agrară. Ca și micii industriași astfel și țărani sunt nevoiți acum să-și caute pâinea cu munca mânilor prin fabrici sau la proprietari mari de pământ, să-și lase căminul părintesc și să emigreze la America.

În acest chip capitaliștii s'au făcut stăpâni pe toate isvoarele de producțiune, au luat în exploatare toate căile de comunicațiune, au întemeiat trusturi, s'au folosit de toate beneficiile culturii și pe lângă acestea și-au câștigat și puterea politică, pe care o exploatează după cum le dictează interesele lor, făcându-și sinecure cu muncă

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

puțină și lefuri mari, aducând legi și încheiând convenții vamale pentru întărirea lor.

Pe lângă dezastrul, ce epoca aceasta a capitalismului în care trăim de câteva decenii, le produce în populațiune, s'au mai alăturat și alte păcate sociale cum sunt alcoolismul, prostituția, epidemiile și militarismul și toate laolaltă ne-au dat aceea masă imensă a sărăcimii, care pe zi ce merge ia proporții tot mai îngrijitoare. Astfel găsim societatea omenească despărțită în două clase, în milionari și proletari.

Unii având puterea politică și economică, alții, mulțimea nimic, în locul unei vieți armonice, între aceste două clase s'a început o luptă, care de multe ori a luat un caracter îngrozitor.

Nemulțumirea străbate dela un loc la celălalt, se organizează societăți secrete, cari folosesc teroarea, se înjghebează monstruoase greve și se deslănțuiesc revoltele agrare. Frica și îngrijorarea cuprinde întreaga lume și prietenii omenești muncesc să afle mijloacele prin cari s'ar putea înlătura aceste nemulțumiri.

Toți deopotrivă văd necesitatea unei reforme sociale radicale.

Astfel unii luptă pentru lărgirea dreptului de alegător, pentru câștigarea puterii politice și folosirea ei la regularea plăților și ajutorarea sărăcimii, alții în organizarea puterii de consum, în asociațiuni, etc. Unii s'au alăturat sub drapelul roșu al socialismului, alții la comunism, cea mai mare parte însă la stindardul cooperăției.

Nu cu forța brutală, nici pe căi cu înconjur, ci „prin noi înșine”, prin însoțiri se poate aduce o îmbunătățire a sortii celor lipsiți. Cooperativele sunt a se considera, ca un „regenerator al vieții sociale și economice, care trebuie să lupte pentru desăvârșirea morală, intelectuală și economică a celor de jos”. Scopul lor este, ca printr'o acțiune socială de natură privată să înlătore anumite porniri de exploatare ale capitalismului individual. Ele cer o mai mare egalitate și frățietate, luptă pentru crutare,

contra uzurarilor și a falsificărilor de mărfuri și pentru introducerea unor maxime mai oneste în negoț.

Masele au o putere grozavă. Ele dispun ca producători și consumatori de articole de o îndoită putere economică. Aceasta dacă se organizează și nu se lasă să fie suptă de capitaliști, formează un zid neînfrânt față de capital. Organizația aceasta trebuie să țintească acolo, ca atât creditul, întreaga producțiune de mărfuri, cât și consumul lor să se facă pe calea cooperăției și pentru acest scop trebuie întemeiate bănci populare, însoțiri de consum, mori, brutării, măcelării, tot felul de fabrici pentru articolele de casă, unelte, locuințe, pentru prăsila vitelor etc.

Pe când capitalismul caută o îmbogățire individuală, însoțirile au rolul să ajutoreze pe deaproapele, să-l ridice, să-l nobiliteze, instruiască și desăvârșască. Aceste însușiri au dat posibilitatea sistemului cooperativ să cucerească în scurtă vreme aproape toate țările Europei.

La armele cooperăției deci, trebuie să alerge și poporul românesc, pentru ca să-și întărească poziția lui economică.

BIBLIOGRAFII.

Revista Balcanică, organ al intereselor românești în orient, sub direcția dlui *George Murnu*, an. I. Nr. 2, a apărut cu un cuprins bogat și interesant. Reproducem din ea următoarele traduceri frumoase din literatura populară neogreacă:

I.

Mama lui Kiciu.

Sedea pe malul râului biat'a lui Kiciu mamă. Cu apele se tot certa și le bătea cu pietre: — „Ori dă-te, riule, 'napoi ori 'mi te 'mputinează Ca să pot trece dincolo pe plaiul haiducimii. Acolo-i sfatul de haiduci, e sfat și sărbătoare; Vreau să le spun că potera de turci mi-a prins feciorul. Din față vre-o mie-l duc, din spate vre-o cincisute, La Ianina pe sub Platan să-l spânzure sârmanul; Pustii rămân și armele-i și bietele-i ceaprazuri” — „Săracă mamă, și-ai ieșit din minți și ești ne-bună.

Tu nu-i plângi tănărețele, tu nu-i plângi vitejia,

Ci numai armele pustii și bietele ciaprazuri.

II.

Haiducul pe moarte.

Nu mă jeliți, feciorii mei, voi frații mei, nu plângeți. Nu am nimic, nu mi-e nimic, rănirea mi-e ușoară. Intindeți mâna să mă scol să șed și să mă razim. Și-aduceți-mi tambur'aci să încep cântarea dulce. Când voiu găti cu versul meu și-oiu conteni din cântec. Mi-aduceți vinul ce-l bătrân, de ani vre-o doisprezece. Să-mi spăl cu dânsul ranele ce-aprind și-mi ard tot trupul. Otravă-i rana de dureri și glonte-i ca mierea. Chemați încoa duhovnicul ca să mă spovedească. Să-i spun toate păcatele ce am făcut în viață. De vre-o șaizeci și cinci de ani, de când purtat-am arme. Când moartea se va coborî suflarea mea să curme. Mă ridicăți încetisor, mă scoateți sus pe munte. Pe cea mai naltă dintre culmi, pe piscul Sfânt-Ilie. Așterneți-mi frunzișuri verzi, culcați-mă pe ele. Și scoateți-vă spadele și grelele hangere, Săpați și faceți un sicriu, mormântul meu cel negru. Să fie-adânc, să fie larg și 'ncăpător să fie; Să stau pe tălpi ca să mă lupt și flinta să-mi pot umple. Și-o ferestruie să-mi lăsați în laturea cea dreaptă, Să intre soarele de Mai și luna cea de August, Să umble pasările 'n el, privighetori să-mi cânte, Să-mi ciripească vesele cântări de haiducie, Și să-mi aducă 'nchinăciuni dela levinți din codri. G. Murnu.

A apărut: **Scolile germane**: Privire generală asupra dezvoltării și scopului feluritelor școli cu o prealabilă descriere a seminarului pedagogic universitar din Jena (cu 4 ilustrațiuni) de *Petre C. Trîșcă*, licențiat în drept și filosofie, membru al baroului de Ilfov cu două scurte aprecieri de prof. Dr. Theobald Ziegler — Strassburg și Oberlehrer A. Böhm — Jena.

POȘTA REDACȚIEI.

Amicului, Oravița. Am dispus să și-se trimită ziarul. N'a sosit încă acasă.

Redactor responsabil: *Iuliu Gărgiu*.
„Tribuna” institut tipografie, Nicșin și 1910.

Leon Tolstol.

122

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Împăratul, după ce dansă cu trei dame, făcu o pauză; muzica tăcu. Un aghiotant preocupat, se apropie cu sor de damele Rostow, rugându-le să se dea puțin mai înapoi. Orchestra din galerie începu să cânte un vals cu un ritm încet. Alexandru privi sala cu un suris. Un minut se scurse și nimeni nu începu dansul. Un aghiotant al țarului se apropie de contesa Bezukhow și o invită. Elena își ridică brațul zâmbind și 'l odihni pe umărul ofițerului fără a 'l privi. Aghiotantul, un valsator excelent, cuprinse talia dansatoarei cu siguranță și fără grabă și trecu, alunecând, desinând o curbă, dar la un colț al sălii el prinse mâna stângă a contesei, o făcu să se învârtească pe loc, și cu ritmul accelerat al muzicii, se auzi zornăitul cadentat al pintenilor dela picioarele lui agile și repezi, în vreme ce la fiecare trei măsuri trena de catifea a dansatoarei se umfla și călăia în văzduh.

Natașa îi privea cu lacrimi de năcaz în ochi; cât ar fi vrut să fi deschis ea valsul!

Printul Andrei, în uniformă albă de colonel, cu pantaloni de lac, foarte vesel și animat, se ținea în rindul dintâi al cercului, nu departe de Rostow. El nici nu 'și asculta vecinul care-i vorbea de ședința consiliului de stat de a doua zi, ci privea la împăratul, la dansatorii intimidati de prezența acestuia, și la damele cari ardeau de dorința de a fi angajate.

Pierre se apropie de el și îi luă mâna.

— D-tale îți place să dansezi, îi zise el — am aici o protejată, pe tânăra contesă Rostow. Invit-o pe ea.

— Unde este? întrebă Bolkonsky. Iartă-mă, se adresă el vecinului său, vom relua discuția noastră aiurea; aici, trebuie să dansăm.

El urmă direcția pe care -o arătă Pierre și băgă de seamă numai decât chipul disperat și emoționat al Natașei. El o recunoscuse, îi ghici sentimentele, înțelese cu aceasta era cel dintâi bal al ei și se apropie zâmbind de contesa Rostow.

— Dați-mi voie să vă prezint pe fiica mea, zise contesa cu un suris.

— Am plăcerea s'o cunosc pe fiica d-voastră, dacă contesa Natașa Ilinișa își mai aminteste de mine, făcu printul Andrei cu un salut distinct și adânc.

El se apropie de Natașa și ridică brațul ca să-i înconjure talia, mai înainte de a 'și fi formulat invitațiunea; el îi propuse un tur de vals.

Expresia nehotărîtă a chipului Natașei se lumină de un zâmbet copilăresc, radios și recunoscător. „De când te aștept!” părea a spune acest zâmbet care gonea lacrimile. Și Natașa își odihni brațul pe umărul printului Andrei.

Ei formau a doua păreche care dansa. Printul Andrei era unul din cei mai buni dansatori ai vremii lui, și Natașa dansa la perfecție; piciorusele ei în pantofi de satin se mișcau cu agilitate, ca din propria lor inițiativă, în vreme ce fața ei exprima extazul fericirii. Printului Andrei îi plăcea să danseze și în seara aceea cu atât mai bucuros juca, cu cât dorea să scape de conversațiile politice și să rupă ghița pe care o aruncase în sală apariția împăratului, ceea ce-i dispăcea.

El o invitase pe Natașa fiindcă fusese rugat de Pierre și fiindcă ea era cea dintâi femeie dragută pe

care o întâlnise acolo. Dar de când îi înconjură cu brațul talia ei suptă și fină, el o simțea palpitând aproape de pieptul lui și simți ca un fel de beție fericită. Când se opri ca să respire, și după ce își conduse dama la locul ei, printul Andrei se simți întinerit... și plin de vervă.

XLIII.

După printul Andrei, Natașa fu invitată de Boris, apoi de aghiotantul împărațesc și încă de mulți alți tineri, iar Natașa, care trimise și Soniei o mulțime de cavaleri, dansă toată noaptea. Ea nu văzu nimic din ceea ce îi interesa pe ceilalți la acel bal. Nu numai că ea nu luase seama la faptul că Alexandru stătuse mult de vorbă cu ambasadorul lui Napoleon, dar nici se uitase măcar la împărat, a cărui plecare o remarcase numai fiindcă văzu balul mai animat. Ea mai dansă odată cu printul Andrei înainte de supeu, unul din cele mai vesele cotilioane.

Lui Bolkonsky, ca oți oamenii crescuți numai în lumea mare, îi plăcea să întâlnească persoane care nu purtau stampila acestei lumi și Natașa cu mirările ei naive, cu bucuria și timiditatea ei, era tocmai ce îi plăcea lui. El fu pentru dansa plin de o atenție delicată. Șezând alături de ea și întreținându-se de lucrurile cele mai indiferente, el privea cu drag la strălucirea voioasă a ochilor ei și la zâmbetele tinerei fete, care n'avea nici o legătură cu conversațiunile lor, dar cari oglindeau o bucurie lăuntrică. Când Natașa era invitată la dans și când ea se ridica cu un zâmbet ca să danseze, el admira mai ales grația ei timidă. În mijlocul cotilionului, Natașa, după ce sfârșia o figură și se apropia de locul ei încă obosită, se văzu numai decât angajată de un alt dansator. După această figură, Natașa făcu ocolul sălii ca să caute două dansatoare pentru alte figuri.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«.)

ANUNȚ.

Pe lângă 6 învățăcei cari îi am, mai

caut patru învățăcei

pentru prăvălia mea de totfelul de marfă în mare și mic.

Petru Bârsan, Bozovics.

Ghete

moderne, din piele trainică pentru domni, dame și copii, se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia lui

Eberstein Henrik,
Lugoj, (Edificiul Bazar.)

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — expediție internațională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate
la administr. „Tribunei“ Arad.

Blănării !!!

precum: boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuiei cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei. Societatea pe acții de mașini de cusut **Singer Co**

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Numai p. fumători

carl cu considerare țin la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult:

Specialitate de club 120 foite 20 fil.
70 „ 12 „

O cutie de tuburi (100 buc.)
70 fil.

Marcă de scutire.

Se capătă pretutindenea.

Cine trimite adresa la

Halász Ferencz, Budapesta
Strada Nefelejts No 4.

primește două cărți gratuite.

La sfaturile medicale, foitele nu sunt imprimate, dar cu toate aceste au o marcă de scutire și apoi semnătura fabricantului „MODIANO“.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obo-seală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

»AJUTORUL«

SOCIETATE PE ACȚII ÎN ȘEICA-MARE.

CONCURS.

»Ajutorul« societate pe acții în Șeica-mare are lipsă de un

practicant-cassar

pentru filiala ce o va deschide în Mediaș, cu un salariu anual de 1000 coroane, plătit în rate lunare anticipative.

Alesul dacă va corespunde, după serviciu de un an va fi denumit funcționar cu drept de penziune.

Reflectanții să și trimită documentele până în 15 Octomvrie a. c.

Dela recurenți, se recere să fie absolvenți ai unei școli comerciale și cunoștința limbii maghiare.

Postul e de a se ocupa îndată după alegere.

Șeica-mare, în 25 Septemvrie 1911.

Direcțiunea.

Sute de mii de dame au să mulțamească frumusețea lor

pielea catifelată a feței și fină a
mânilor, specialității de toaletă

Ravissante

a renumitului doctor parisian Lajosse.

Sunt nevătămateare!

Rezultatul de neîntrecut!

Fard Ravissante, folosește la zi în 3 nu-anțe Cor. 1.50.

Pudră Ravissante, 3 nuanțe, pudra cea mai fină în cutii de 1 și 2 Cor.

Crema Ravissante, folosire seara, pentru catifelarea pielii, față gât, mâni și brațe în borcane de 1 și 2 Cor.

Săpun Ravissante, curat, nevătămător, bucata 1 Cor.

La alblerea dinților e de recomandat praful de dinți Ravissante al doctorului Lajosse, cutia 1 Cor.

Apa de gură Ravissante, specialitate unică, sticla 2 Cor.

Se vinde în Budapesta în farmaciile:

Török József și Török Sándor.

În provincie se expediază cu ramburs.

Să cerem precis în droguerii, farmacii și parfumerii, specialitățile renumite

»Ravissante« ale doctorului Lajosse.

Să fim atenți și să ne ferim de falsificări.

ANUNȚ.

Caut un post de economă la vre-un protopop, preot sau învățator văduv, eventual și la vre-un avocat. Scri-sorile sunt a se trimite sub »Florica 10« Temesvár, Poste-restante.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii
Bistrița — Besztercze.

10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

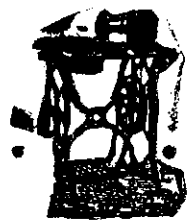
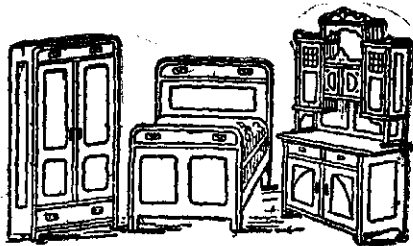
Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

BAUMANN ARNOLD succesorul LÁHNI KÁROLY,

fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

M. Schromm

mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

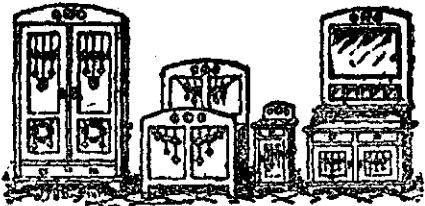
Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Mağazin de mobile.

JOSIF HACKLER

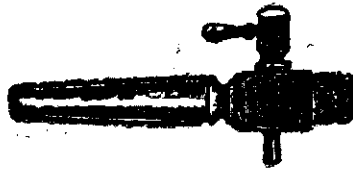
tâmplar de mobile și edificii
LUGOȘ, Strada Făgetului No 91.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și picărie precum și totfelul de *picioare pentru masă*, pe lângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

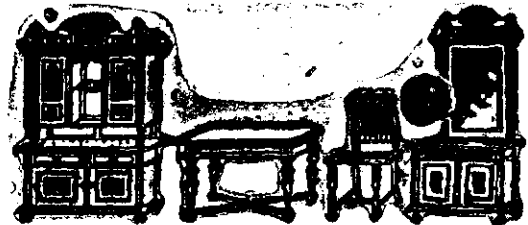
Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

tâmplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare

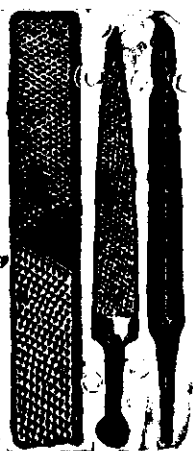
cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

Bpest, V., Alkotmány-u. 12.
Cereți catalog.

?

• STEIN MIKLÓS •

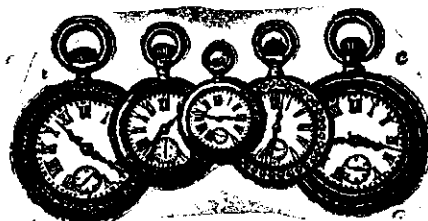
— fabrică de tăiat pile —
Oradea mare — Nagyvárad.
Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

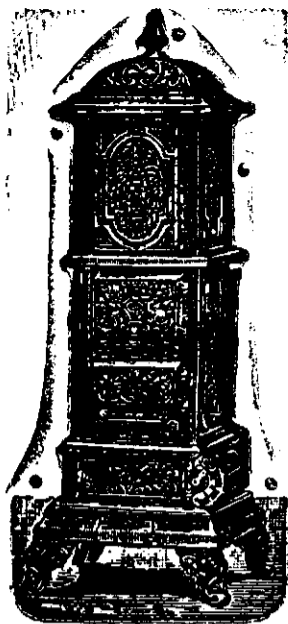
H. Miklós J.

ciasornicar,
Sibiu — Nagyszeben, Reispargasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de
CIASORNICE

de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și articli optici. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios. Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

Pregătesc
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc
și repararea cupatoarelor vechi și în provincie.

Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

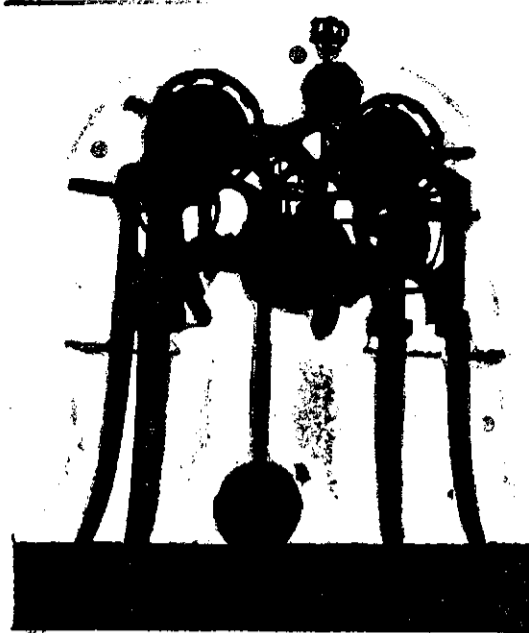
necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acuratețe.

Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

Fabrică de ceasornice elec
trice și ceasornice de turn

gr. Thorotzkai és Társa
Rozgonyi és Lendvai

Budapest, VII, Sziv. u. 32

Pregătește

ciasuri pentru furn

din material de seamă cu funcțiune
precisată, în orice mărime.

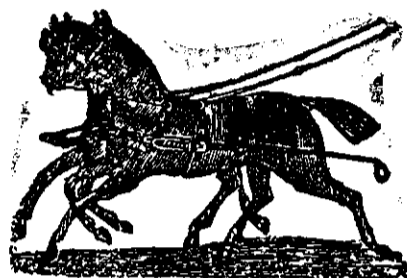
Ciasuri principale și laterale
electrice, ciasuri vertizatoare
pentru școli și fabrici.

Ciasuri pentru castele, căsărmi
și terase și jocul dangătului de
clopote. — Primesc reparaturi, pre-
cum și prefacerea ciasurilor vechi în
ciasuri de turn cu salt de minut.

Cea mai mare și mai modernă
fabrică de ciasuri electrice și de turn
din Ungaria.

Ciasornicarii permanenți ai capita-
lei și furnisorii căilor ferate ungare a
fabricilor de tutun și casei de amanet.

Premiat la expoziția gener. din Pécs cu
medalie de aur și la expoziția asociației in-
dustriale din ară cu diploma de noare.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

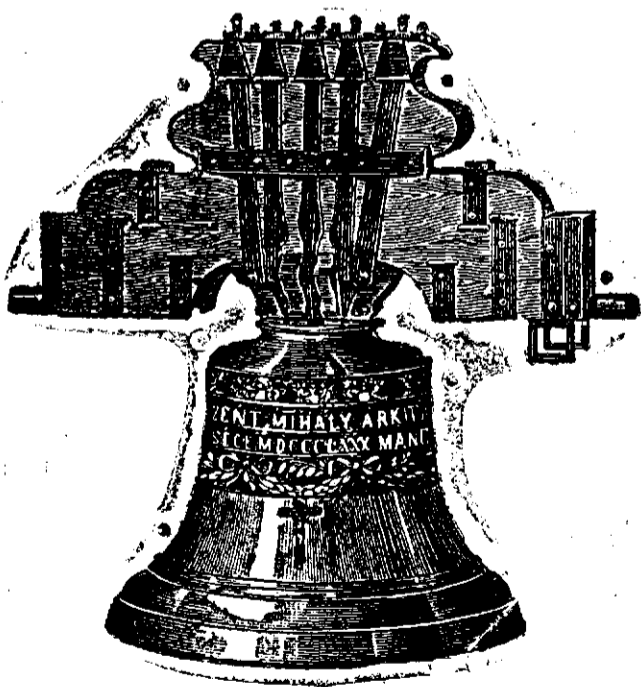
Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Csnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat,
sport și volaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele
solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut
și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jamperi de piele fabricație proprie, pentru cavali și militari,
cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare deposit de hamuri pentru cai de soierie cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și
cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Michail Manchen

vărsător de clopote
(campane) de construcție
mai nouă cu sul sucitor

Sighișoara—Segesvár, Piața de Sus Nr. 168.

Firma aceasta există
dela anul 1822 și
să bucură de un
renume bun; se re-
comandă deci tutu-
ror comunelor bise-
ricești pentru —

**a lifera și re-
para clopote**

de toată mărimea
cu coroane de ste-
jar ori fer legat;
face și scaune de
clopote din fer bătut
pentru unul sau mai
multe clopote pe
lângă prețurile cele
mai convenabile. —
Clopote mai mici
sunt totdeauna gata.
Solviri și în rate.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

== **Resolvare grabnică, serviciu prompt** ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bihăș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar asulitori de afaceri abili
și demni de încredere.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țăranului român.

S'A DESCHIS

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.

Arad, piața Andrássy Nr. 8.

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimit mostre.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FUNDATĂ ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru

(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Detta.

Telefon Centrală Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1,500.000 Cor. Depuneri 5,000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Detta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără nici o detrageră.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10,000 Coroane, după starea cassei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acoardă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acoardă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Cereți dela „Librăria Tribuna” catalogul gratuit al cărților literare și lista manualelor școlare!